No. 1722 | Zaterdag 30 December 1916. | 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Zalig Nieuwjaar!

Met moeite komt ditmaal deze christelijke zegenbede over onze lippen.

Zal het Nieuwe Jaar ons werkelijk geluk kunnen aanbrengen?

Het wereldrama loopt ten einde, de bloedige ontknooping moet nu spoedig volgen. De gruwelijke wreedheden tot dusverre aanschouwd waren slechts voorspel van nog bloediger tooneel, het slotstuk.

In de apotheose moge het Vredespaleis stralen in gouden gloed, het zal staan in het midden van een bloedzee.

Golven menschenbloed zullen nog stroomen, alvorens de vrede is bevochten.

Naamloos wee, de bitterste smart, de diepste ellende moet nog komen over de menschheid, voor dat het weer vrede is. Zoo wil het de mensch.

Met scherp vernuft heeft hij nauwkeurig berekend, hoeveel kanonnen en ammunitie er noodig zijn om zooveel mogelijk menschen te slachten in den kortst denkbaren tijd.

Millioenen en millioenen krachtige mannen heeft hij samengedreven en afgericht om hun medemensch te dooden, of door hem gedood te worden.

Eerst als deze menschenslachting in massa zal zijn voltrokken, wil de hoogst beschaafde mensch denken gaan aan het sluiten van vrede.

En dat krankzinnig besluit keurt de beschaafde wereld goed en juicht het zelfs toe als flink en dapper.

Zie, hoe de oorlog de zeden over het algemeen heeft verruwd en het menschelijk teer gevoel verhard.

Wat een treurig vooruitzicht bij de opening van den nieuwen jaarkring: Rampen en ellende, tranen en bloed!

De gruwel der verwoesting werd door den mensch zelf losgelaten ter verdelging van den mensch.

Nog nooit heeft de wereld een bloedtooneel aanschouwd als het slot van den oorlog wezen zal.

De vernielingskracht wordt tot het hoogste opgedreven. Om daarna weer met elkander in vrede te leeren leven, na elkander zoo veel mogelijk te hebben verwond en verminkt.

Met angst gaan wij het Nieuwe Jaar in.

Kon Gods zegen, daarover afgebeden en elkander toegewenscht, maar verwerven, dat de mensch tot inkeer kwam, zijn verstand weer gebruikte om zijn wilde hartstochten te bedwingen, zijn wenschen te matigen en uit te zien naar andere middelen om tot den zoo vurig begeerden vrede te komen.

Daartoe heeft Z. H. Benedictus XV reeds vermaand bij het begin van den krijg.

Maar pochend op brute kracht heeft de mensch de stem der rede niet gehoord, en is op zijn medemensch los gevlogen als een verscheurend dier.

Mocht toch eindelijk worden ingezien, dat de stille vrede niet verkregen wordt door ruw geweld.

Mochten de vredesvoorwaarden ernstig worden gesteld en besproken en leiden tot een eerlijk vredesverdrag.

Een felle geesel Gods is de oorlogsjammer voor heel de wereld.

Ook onschuldigen lijden mee in de algemeene ramp.

Wat al lasten moest Nederland dragen, omdat zijn naburen in oorlog waren.

Hoe werd het staatsleven bemoeilijkt en het huiselijk geluk verstoord

Armoede en honger is er geleden door velen. Het noodige voedsel ontbrak dikwijls. Duur werd het leven overal.

Dat wordt zelfs gevoeld op Curaçao.

Daarenboven werd door den oorlog onze Kolonie belemmerd in hare ontwikkeling.

De Grootbedrijven, de Curaçaosche en Sta Barbera, konden niet werken, zooals zij wilden.

Als het Nieuwe Jaar den vrede brengt, ja, dan zal 1917 met gouden cijfers aangeteekend worden in onze geschiedenis. Het zal een begin zijn van een nieuw tijdperk van opleving en ongekenden bloei.

Daarom herhalen wij met het vast vertrouwen in God, die alleen bij machte is de verdwaasde volken te genezen: Zalig Nieuwjaar!

Aan Gods zegen is alles gelegen.

Mogen vrede, voorspoed en geluk weer heerschen over de aarde.

Noodkreet der Belgische Bisschoppen tot de Openbare Meening.

In de Nederlandsche Bladen verscheen het volgend protest-schrijven van het Belgische episcopaat.

Dagelijks voeren de militaire overheden duizenden onschadelijke burgers uit België naar Duitschland, om daar dwangarbeid te verrichten.

Reeds den 19en October zonden wij aan den gouverneur-generaal een protest, waarvan een afschrift overhandigd werd aan de vertegenwoordigers te Brussel van den Heiligen Stoel, van Spanje, van de Vereenigde Staten, van Nederland; doch de Gouverneur-Generaal antwoordde ons met eene niet-ontvankelijk verklaring.

Op den datum van ons protest waren het alleen de werkloozen die door de verordeningen van de bezettende macht bedreigd werden; thans echter worden alle gezonde mannen zonder onderscheid medegenomen, in goederenwagens opeen gepakt, weggevoerd, men weet niet waarheen, als een troep slaven.

De vijand werkt nu in deze, dan in gene streek. Er was ons een vaag gerucht ter oore gekomen, dat aanhoudingen hadden plaats gehad in het etappengebied, te Doornik, te Gent, te Aalst; maar wij wisten niet onder welke voorwaarden zulks gebeurde. Tusschen den 24en October en den 2en November werkte hij in de streek van Mons, Quiévrain, Saint Ghislain, Jemappes, bij klopjachten van achthonderd tot duizend man per dag. Morgen en de volgende dagen zal hij zich werpen op het arrondissement Nijvel.

Ziehier een staaltje van de bekendmakingen die deze inbreuk op de vrijheid aankondigen:

„Op last van den Kreischef, moeten alle personen van het mannelijk geslacht, ouder dan 17 jaar, aanwezig zijn op de Sint Paulusplaats, ~~te Nijvel, den 9en November 1916,~~ om 8 uur (B.V.), 9 uur (C.V.), voorzien van hun identiteitsbewijs en, zoo noodig, van hun kaart van het Melde-amt.

„Men mag alleen een kleine handbagage medebrengen.

Wie zich niet zal aanmelden, zal met geweld naar Duitschland vervoerd worden, en kan daarenboven gestraft worden met een groote boete en een langdurige gevangenis.

„De geestelijken, geneesheeren, advocaten en onderwijzers moeten zich niet aanmelden.

De burgemeesters zullen verantwoordelijk gesteld worden voor de goede uitvoering van deze verordening, die onmiddellijk aan de inwoners moet bekend gemaakt worden." 1)

De wegvoering volgt 24 uur na aanplakking.

Onder voorwendsel dat openbare werken op Belgisch grondgebied moesten uitgevoerd worden, had de bezettende macht beproefd, van de gemeenten de lijsten te bekomen der arbeiders zonder werk. Van hare waardigheid bewust, weigerden de meeste gemeenten die lijsten in te leveren.

Drie besluiten van het generaal gouvernement moesten den slag, die ons treft voorbereiden.

Den 15en Augustus 1915, legt een eerste besluit, op straf van gevangenis en van boete, den dwangarbeid op aan de werkloozen, maar verklaart dat er alleen kwestie zal zijn van werken in België uit te voeren, en dat de overtredingen door de Belgische rechtbanken zullen geoordeeld worden.

Een tweede besluit, van 2 Mei 1916, behoudt aan de Duitsche overheden het recht voor om werk te verschaffen aan de werkloozen en bedreigt, met een straf van 3 jaar gevangenis en 20,000 Mk. boete, al wie werken zal uitvoeren waarvoor door het Generaal Gouvernement geen machtiging verleend is

Uit hoofde van het zelfde besluit wordt de competentie die vroeger aan de Belgische rechtbanken was toegekend, aan de Duitsche rechtbanken overgedragen.

Een derde besluit, van 15 Mei 1916, machtigt de gouverneurs, de militaire commandanten en de arrondissementschef om te gebieden, dat de werkloozen met geweld naar de plaatsen gevoerd worden, waar zij moeten werken." Dat was reeds dwangarbeid, doch in België zelf.

Thans gaat het niet meer over dwangarbeid in België, maar in Duitschland, ten voordeele der Duitschers.

Om aan deze gewelddadige maatregelen een schijn van gewettigdheid te geven, voerde de bezettende macht, in de Duitsche pers — zoowel in die van Duitschland als in die van België — vooral twee voorwendselen aan: de werkloozen zijn een gevaar voor de openbare orde, een last voor de openbare liefdadigheid.

De brief die wij den 16en October richtten tot den Gouverneur Generaal en tot den chef van de politieke afdeeling, antwoordde daarop:

„U weet wel, dat de openbare orde niet bedreigd wordt, en dat, indien zij in gevaar verkeerde, allen die eenigen zedelijken of burgerlijken invloed kunnen uitoefenen, u spontaan, krachtdadige hulp zouden bieden.

De werkloozen komen niet ten laste van de openbare liefdadigheid, niet uit uwe financiën wordt hun de ondersteuning verschaft."

In zijn antwoord voert de Gouverneur Generaal deze eerste twee overwegingen niet meer aan, maar beweert, dat de vergoedingen aan de werkloozen, waar zij thans ook vandaan mogen komen, ten slotte onze financiën te zwaar moeten belasten, en dat het eisch van een goed bestuur is er de lasten van te verminderen; hij voegt er bij, dat, „door een langer voortduren van de werkeloosheid, onze werklieden hunne technische vaardigheid zouden verliezen en dat zij, na den vrede, onbruikbaar zouden blijken voor de nijverheid."

Er zouden wel andere middelen zijn om onze financiën te beschermen, namelijk ons de oorlogsbelastingen te besparen, die tot nu toe tot een milliard stegen en steeds nog elke maand 40 millioen beloopen, ons de opeischingen in natura te besparen, die reeds verschillende milliarden bedragen en ons ten slotte uitputten.

Er zouden wel andere middelen zijn om in het behoud der professioneele vaardigheid onzer werklieden te voorzien, namelijk aan de Belgische industrie te laten hare machienen met toebehooren, de grondstoffen en de voortbrengselen, die van België naar Duitschland gevoerd zijn; noch in de steengroeven, noch in de kalkovens, waar de Duitschers zelf verklaren dat zij de werkloozen heen zonden, zullen onze vaklieden hunne beroepsvaardigheid vervolmaken.

De naakte waarheid is deze: ieder weggevoerd werkman, beteekent een soldaat meer voor het Duitsche leger. Hij zal de plaats innemen van een Duitsch werkman van wien men een soldaat zal maken.

Zoodat de toestand, dien wij aan de beschaafde wereld blootleggen, hierop neerkomt: Vier honderd duizend arbeiders zijn, zonder het te willen en grootendeels ter oorzake van het bezettingsregiem, de werkloosheid ten prooi gevallen. Zonen, echtgenooten, vaders, verdragen zij zonder morren en met eerbiediging van de openbare orde, hun ongelukkig lot; het saamhoorigheidsgevoel van de natie voorziet in hunne meest nijpende behoeften; door allergrootste zuinigheid en door edelmoedig vele zaken te derven, blijven zij gespaard van de uiterste ellende en wachten, met waardigheid, door nationale rouw nauwer en inniger aaneengesloten, op het einde van ons aller beproeving.

Troepjes soldaten dringen met geweld in deze arme woningen binnen, rukken de jongelingen weg van hunne ouders, den man van zijn vrouw, den vader van zijn kinderen; bewaken met de bajonet de uitgangen langs waar de echtgenooten en de moeders willen toesnellen om aan de vertrekkenden een laatste vaarwel toe te sturen; verdeelen de gevangenen in groepjes van veertig of vijftig, laden ze met geweld in de goederenwagens; de locomotief staat onder stoom; als een trein vol is, geeft een hooger officier het signaal

---

1). Vertaling van den Franschen tekst.

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Pen nu eens copie, als je tot over je ooren in de lappenmand zit.

Dat gaat immers niet.

Zoo'n verblijf in Lapland is voor mij identiek aan 'n reusachtige brrrr.

Ik zit vrij wat liever op de Parijsche Boulevard des Italiens, 'n pousse'je te sippen.

Dat zegt u wel.

Hebben hier je vrienden en kennissen 't in de gaten, dat je niet in je assiette ordinaire zijt, dan komen van alle kanten de gratis-adviezen op je neergedouche'd als 'n malsche Mei-regen.

En die adviezen zwellen allemaal tot één glibberig, rillerig, hik-verwekkend motief: olie, olie, olie!

Caramba, 'n mensch is toch geen sardientje!

Maar dat vriendenheir, begaan met je schelvischoogen en je gezicht van oude lappen, oreert zoo overtuigend over de tallooze apengapenden, die door oliehijschen diep in de 90 geworden zijn, dat je in godsnaam maar je groom fluit, en 'n dosis van dat levens-elixer ordineert te plaatsen op eettafel achter twee sigarenkistjes morgen ochtend 6,47.

Je staat dien ochtend op, met 'n gevoel of je naar den dentist moet, 't noodlottig uur nadert, is daar, en terwijl je gramaphoon 'n lawaaimarsch van Soussa afpaukt, wip je met ware doodsverachting dat bah, zoo vies vocht je keelgat in.

Je hadt indertijd op de Rotterdamsche kermis 'n onooglijk tentje staan, met 'n corpulente floddermadam achter de caisse.

Voor 'n dubbeltje kon je iets zien, wat je nog nooit gezien hadt.

Ik er in. Betaalde entrée, en liep met m'n neus tegen klappend behangselpapier-deurtje waarop met reuzenletters: „*Spring er maar in.*"

Ik sprong er in, scharrelde door een muf, tochtig, obscuur gangetje, toen weer zoo'n dito deur met opschrift: „*Spring er maar weer uit.*"

Ik sprong er uit, en stond heel gewoon weer op straat.

Zoo ongeveer, werd ook die dosis olie door mij er tusschen genomen.

Nauwelijks op terra firma in mijn systeem geland, of daar brak 'n revolutie uit. Al hooger en hooger laaide 't oproer, tot door 'n simpel „spring er maar weer uit" 't gewapend verzet in de wieg gesmoord was.

En van af dat benauwend moment ben ik voor mijn verder leven geworden overtuigd geheelonthouder van alle oliehoudende dranken, met of zonder knoop.

Die lappenmandsche dagen te beschrijven, doe ik liever niet, je wordt zoo gauw te realistisch.

Braekenziek heeft jaren her, toen ook hem de influenza te pakken had, met z'n vaardig teekenstift zich zelf geconterfeit.

Zet 'n anderen kop op dien romp, zonder snor, maar ook zwaar bestoppeld, anderen neus, maar zelfde matte oogopslag, geen scheiding, maar ook 'n verfonfaaide haarbos, en ge hebt 't portret van ondergeteekende in die dagen van miserie.

Tot op 'n keer Pannekoeksche auto kwam binnen getoeterd. Die bracht heul. Want, dat ik weer zoo spoedig 't ventje was, weer de gespierd-taaie, kerngezonde Batavenzoon van voorheen, dank ik met dankbaarheid aan de heelemaal niet naar olie smakende poeiertjes etc. van onzen districtgeneesheer Dr. Polak.

Zoo'n dokter moet ik hebben.

Weet ge, wanneer ik merkte dat ik beter werd?

Toen de feterita-pap me smaakte? Neen.

Toen ik naar mijn geklutst eitje snakte? Ook niet.

Toen ik mijn eerste botrampje weer verschalkte? O, neen, heelemaal niet.

't Was, toen ik weer naar 'n smoke begon te verlangen.

En dat is, dunkt me, 't geval bij elk rechtgeaarden Hollander. Savoureert ie z'n sigaar, dan is ie all right.

Kan maar niet snappen, dat ze 'n sigaar 'n luxe-artikel noemen.

Wat macaronie is voor 'n Italiaan, foensjie voor 'n Curaçaoënaar, 'n waaier voor 'n Spaansche signorita, chewing-gum voor 'n Yankee, 'n zuigflesch voor 'n baby, etc. etc., dat is 'n sigaar voor 'n Hollander.

Men zegt, dat de nieuwe belasting voor onze kolonie geïnspireerd is door 'n hoogen oome in patria.

Dat die hoogmogendheid niet rookt, nooit gerookt heeft en nooit zal rooken, staat bij mij als 'n paal boven water.

Nu reeds komt je 'n sigaar, die je in Holland kost 4½ c. door postpakket, blikverpakking, zegel, en N. O. T. op 5⁴⁄₁₀ cent.

Tel hier nog bij de 40 c per 100 die je door reeds bestaande belasting hebt op te dokken, tel hier nog eens bij wat de kersversche belasting chargeert, dan betaal je voor zoo'n heel gewoon rookstokje van 4½ c. hier op Curaçao de somma van 6½ ct.

Dat is immers geen doen!

Pruim dan! Neen, dank u, dat is me een beetje té vulgair, en daar moet je bolle koonen voor hebben, en die heb ik niet.

Ook wordt bij die nieuwe belastingwetten, *wijn*, zoo maar zonder meer, onder 't hoofd luxe-verbruiksmiddel gedeponeerd.

Als ik lid van den Kol. Raad geweest was, dan had ik op dit voorstel, noem 't maar 'n paar amendementen ingediend.

1e. Vrij te stellen van deez' belasting wijn voor zwakken en zieken,

tot het vertrek. En weer zijn een duizendtal Belgen tot slavernij gebracht, zonder voorafgaand vonnis, veroordeeld tot de zwaarste straf van het wetboek van strafrecht; de deportatie. Zij weten niet waar zij heen gaan, noch voor hoe lang. Al wat zij weten is, dat hun werk den vijand alleen ten goede zal komen. Menigeen heeft men door lokmiddelen of door bedreiging, eene bekentenis afgeperst, die men „vrijwillig" durft heeten.

Daarbij, men werft voorzeker werkloozen aan, maar men recruteert ook in grooten getale — de verhouding is een vierde voor het arrondissement Mons — mannen die nooit werkloos geweest zijn en tot de meest verschillende beroepen behooren; been houwers, bakkers, meesters-kleermakers, brouwersknechten, electriciens, landbouwers; men neemt zelfs knapen, leerlingen uit de colleges, studenten aan de universiteiten en de hoogere scholen.

En toch hadden twee hooge overheden van het Duitsche keizerrijk ons uitdrukkelijk de vrijheid van onze landgenooten gewaarborgd.

Kort na de overgave van Antwerpen, vroeg de bevolking, buiten zichzelf van angst, zich af, wat er zou geworden van de Belgen die den leeftijd hadden om de wapens te dragen of tot dien ouderdom zouden komen voor het einde van de bezetting. Baron Von Heune, militair gouverneur van Antwerpen, machtigde mij om, in zijn naam, de angstige ouders gerust te stellen. Niettemin, daar het gerucht liep dat te Antwerpen, te Luik, te Namen, te Charleroi, jongelingen waren aangehouden en met geweld naar Duitschland gevoerd, verzocht ik beleefd gouverneur Von Heune om schriftelijke bevestiging van hetgeen hij mij mondeling gewaarborgd had. Hij antwoordde, dat geruchten omtrent de wegvoeringen ongegrond waren, en overhandigde mij, zonder aarzelen, deze geschreven verklaring, die op Zondag 18 October 1914 in alle parochiekerken der provincie Antwerpen werd afgelezen: „De jongelingen hebben geenszins te vreezen naar Duitschland vervoerd te worden, noch om er in het leger te worden ingelijfd, noch om er dwangarbeid te verrichten."

Zoodra baron Von der Golz, als gouverneur generaal te Brussel gekomen was, ging ik hem vragen of hij de waarborgen, door gouverneur Von Heune voor de provincie Antwerpen van kracht zou verklaren voor het geheele land en zonder beperking van tijd. De gouverneur generaal behield mijn verzoekschrift, om het rustig te onderzoeken. Hij was zoo beleefd 's anderen daags zelf naar Mechelen te komen om mij zijne toestemming te brengen en in bijzijn van twee adjudanten en van mijn particulier secretaris, bevestigde hij mij de belofte, dat de vrijheid der Belgische burgers zou geëerbiedigd worden.

In mijn brief van 16 October ll. aan baron Von Bissing, herinnerde ik den Gouverneur-Generaal aan de verbintenis door zijn voorganger aangegaan, en besloot aldus: „Uwe Excellentie zal begrijpen, hoe zwaar de last zou wegen der verantwoordelijkheid die ik zou te dragen hebben tegenover de families, indien het vertrouwen, dat zij u, door mijne tusschenkomst en op mijn aandringen, hebben geschonken, op zoo droevige wijze werd teleurgesteld."

De Gouverneur-Generaal antwoordde mij: „Het bezigen van werkloozen in Duitschland, slechts ingevoerd na twee jaren oorlog, verschilt essentiëel met het gevangennemen van de tot den militairen dienst geschikte mannen. De maatregel houdt ook geen verband met den eigenlijken oorlog, maar berust op maatschappelijke en staathuishoudkundige gronden."

Juist alsof het woord van een fatsoenlijk man na een of twee jaar opzegbaar was, evenals een huurceel op kort termijn!

Juist alsof de verklaring in 1914 gegeven, niet uitdrukkelijk buitensloot èn de krijsverrichtingen èn den dwangarbeid!

Juist alsof ten slotte, ieder Belgisch werkman, die de plaats inneemt van een Duitschen werkman, den laatste niet in staat stelde om eene leemte in het Duitsche leger aan te vullen!

Wij, herders van deze schapen, die ons door woest geweld ontrukt worden, wij staan daar angstig na te denken op de zedelijke en godsdienstige verlatenheid waarin zij gaan wegkwijnen, wij zien machteloos toe op de smarten en den schrik in zoovele verstrooide of bedreigde huisgezinnen, — en wij wenden ons tot alle rechtschapen lieden, geloovigen of niet-geloovigen, in de verbondene landen, in de neutrale landen, ja zelfs in de vijandelijke landen, die eerbied hebben voor de menschelijke waardigheid.

Wanneer Kardinaal Lavigerie zijn krijgstocht ondernam tegen de slavernij, zegende Paus Leo XIII hem en sprak: „De openbare meening is, nu meer dan ooit, de koningin van de wereld; op haar moet gij inwerken. Alleen door haar zult gij de overwinning behalen."

Moge de Goddelijke Voorzienigheid hen allen bezielen, die gezag uitoefenen, het woord voeren, de pen hanteeren, om zich te scharen rond onze nederige Belgische vlag tot afschaffing der Europeesche slavernij!

Moge het menschelijk bewustzijn zegevieren, over alle drogredenen, en standvastig getrouw blijven aan het machtige woord van den H. Ambrosius: De eer boven alles! Nihil praeferendum honestati!

In naam der Belgische Bisschoppen.

(w.g.) † D. J. Kard. MERCIER.

Aartsbisschop van Mechelen

De thuisreis van de schipbreukelingen van de „Karlsruhe."

II.

Kapitein STUDT verhaalt verder, welke andere Marconi-berichten zij op hun verderen tocht met de *Rio-Negro* opvingen. De groote stations Nauen (Berlijn) en Sayville hadden elken nacht een langdurig onderhoud, dat ver boven alle andere stemmen en stemmetjes in het rijk der vonken uitklonk. Eens werd een geheim (cijfer)telegram van 51 groepen van Nauen overgeseind naar den buitenlandschen gezant. Een ander maal hoorden wij, hoe een Engelsche kruiser door het Fransche station Dakar in Senegambië werd opgeroepen. In West-Indië liet zich een Amerikaansch oorlogsschip door het station San Juan het nieuws van den dag berichten. Weer een anderen keer vingen wij op, dat de Amerikaansche stoomer *Jason*, die de giften en aalmoezen van Amerika naar Europa overbracht, aan zijn lastgevers meldde, dat het weer en de stemming aan boord voortreffelijk was en dat bij de bank van New-Fundland haar twee Engelsche kruisers gepasseerd waren. Dat laatste nieuws vooral hoorden we met veel belangstelling In stilte brachten wij de vriendelijke heeren daarvoor onzen dank. Wel jammer dat wij niet zoolang konden wachten, dat de *Jason* ook met zijn vrienden aan den Europeeschen kant zijn vriendschapsgroeten ging wisselen. Wij zouden dan wellicht vernomen hebben, waar het Engelsche eskader zich ophield. Dan kwam het babbelzieke *Poldhu*, het Engelsche groot-kuststation, iederen nacht het door de Engelsche regeering geredigeerde courantenbericht in het Engelsch, Fransch, en heel vriendelijk zelfs in het Duitsch over de geheele wereld rondbazuinen. Al was die bron ook wel wat partijdig, wij konden toch altijd nog met zekerheid vaststellen, dat de Russen nog niet in Berlijn, de Franschen nog niet over den Rijn, en de Engelschen nog evenmin in Hamburg waren binnengetrokken.

Terwijl op die wijze door ons marconietoestel tegelijk voor opgewektheid en verpoozing gezorgd werd, naderden wij steeds meer en meer, hoewel langzaam, de wateren rondom Ierland. Na den 23 November, — wij waren toen ongeveer op de hoogte van Noord-Ierland, — kwam er een weer opzetten, zoo geweldig als het zelfs een zeeman maar zelden beleeft. De barometer wees den voor die breedte verbazenden stand van 780,7 mM maximum en 713,3 mM minimum aan, en daalde over een afstand van 175 zeemijlen met niet minder dan 42 mM. Dat was zelfs voor mijn ouden barometer, — die ik van het gekaapte schip de *Indrani* had meegenomen, — al te sterk. De naald bereikte de onderste rand van de papiertrommel, en sleepte hopeloos over den benedenrand. Tot herinnering heb ik dat gedeelte van het papier met de kromme lijn bewaard. Dit dalen van den barometer bracht in de eerstvolgende dagen eerst afwisselenden, dan sterk aanzwellenden wind, die ten laatste tot een waren orkaan aangroeide.

Doch dit ontzettende weer beschermde de *Rio Negro* in deze gevaarlijke streek voor bespieding van den kant zijner vijanden. Doch des te meer hadden wij toen van de steeds fellere koude te verduren.

De meesten onzer hadden op het oogenblik van het vergaan van de *Karlsruhe* niets anders dan de kleeren, die zij aan het lijf droegen, gered. Maar bij een stoker, die in de tropen in de bunkers zijn zwaren arbeid verricht, is de kleeding niet veel grooter dan een zakdoek. In afwachting van de komende koude had ik reeds bij het begin van den tocht alle wollen dekens, die zich aan boord van de *Rio-Negro* bevonden, in beslag genomen. Hiervan moest zich een ieder met behulp van een spaarzaam afgewogen hoeveelheid zeilgaren zich zelf een kleedingstuk fabriceeren. Men begrijpt hoe bespottelijk vreemd wij er toen uitzagen, en ook door de houten zoolen, die met zeildoek tot schoenen waren omgetooverd, zoodat wij veel meer op Eskimo's geleken. Daar er bovendien voor elk der manschappen nog maar een dunne wollen deken voor elke kooi overschoot, moest er met alle middelen aan gedacht worden, hoe de bemanning tegen de koude te harden. Na gemeenzaam overleg met den dokter bereikten wij dit hierdoor, dat ik allen zonder uitzondering elken morgen een stortbad van ijskoud water liet geven en daarna door wrijvingen en lichaamsoefening weer liet verwarmen. Ik stond zelf verbaasd over den goeden uitslag. Niet een enkele man liep, bij den overgang binnen 14 dagen van 30 graden C. in de tropen tot 5 graden C. bij Noorwegen, een verkoudheid op. Alleen sommige officieren, die deze paardenkuur niet verkozen mede te maken, moesten het later met een zware verkoudheid boeten.

Ook onze maag werd op een zware proef gesteld. Het eenige wat overvloedig aan boord voorhanden was, was het overigens kostelijke Argentijnsche bevroren vleesch, afkomstig van het gekaapte schip *Van Dijk*. En dat kregen we dan volop onder allerlei namen en in allerlei vorm bij elken maaltijd. Helaas ontbraken de noodige toespijzen en ingrediënten, zoodat onze kok geen kans zag zijn phantasie te laten werken om reebraad of varkenseribbetjes uit een runderbout te tooveren. Op het laatst werd ook het brood schaarsch, bleven de aardappelen als een weeldeartikel alleen voor Zondags beperkt. Van salade en groenten en dergelijke heerlijke artikelen was in het geheel geen sprake meer. Om zulk een kost goed te kunnen verteren en ook den etenslust op te wekken, moesten we voortdurend beweging zoeken en door turnen, vrije oefeningen en wandelingen op het lange promenadedek deze kwestie trachten op te lossen.

Wordt vervolgd.

Zelfs de steenen spreken.

Vandaag nog maar weer eens een tegenstander, weer een socialist — en atheïst — aan 't woord gelaten over de palstaanders, die maar aan de openbare school blijven vasthouden en de bijzondere gaarne zouden laten onderdrukken.

Uit het Kameroverzicht weet men hoe DH. GERHARD de heeren te kijk zette. Uit het Analytisch Verslag citeeren we daaromtrent nog het volgende:

„Het is opmerkelijk dat op dit oogenblik, in den laatsten tijd, ten aanzien van art. 192 bij velen ter linkerzijde beschouwingen aan den dag zijn getreden, waarbij het voorgesteld artikel beschouwd wordt als een offer, als iets waaraan men zich noode onderwerpt, met het oog op hetgeen er tegenover staat."

Ja, dat is inderdaad opmerkelijk terwijl toch de oplossing zooals het nieuwe art. 192 die wil, niets anders is dan de logische conclusie uit wat voorafging. De linkerzijde heeft dan ook geen tegen„offer" te eischen, alleen omdat zij anderen recht laat geschieden.

Raak geeselde DH. GERHARD verder de luid uitgebazuinde liefde voor de openbare school;

„Opmerkelijk is wat over den schoolstrijd is gezegd, onder den term van liefde voor de openbare school. Die liefde uit zich soms zeer zonderling. Zoo zijn er die toch wel iets in de openbare school missen en er aan zouden willen toevoegen een beetje religie. Andere voorstanders der openbare school zijn geen vijanden van de bijzondere school, mits deze zij standen-school, min of meer ingericht ten bate van de kapitalistische inzichten der oprichters. Zij beperken dan hun liefde tot de openbare school voor het gemeene volk, — „gemeen" genomen in zijn oude beteekenis."

Maar de openbare school is toch zoo bij uitstek goed, meent ge.

't Mocht wat, zegt Dh. GERHARD:

„Allen hebben wij ondervonden, tientallen malen is het ons gezegd, dat de bepaling van de waarborgen niets beteekende. Men wees er op dat de bijzondere school overal opkwam, de openbare terug ging. De openbare school is echter volstrekt niet beter dan de bijzondere school Er zijn goede en slechte aan beide zijden. Met het karakter der school heeft dat niets te maken. Wij moeten er ons aan gewennen te zeggen: DE school moet goed zijn!!

Spreker wil de overtuiging uitspreken, de overtuiging van een principieel tegenstander der confessioneele school, dat hij aan niets zooveel waarde toekent als aan de vrijheid op geestelijk gebied."

Begrijpelijk daarom dat de spreker ten slotte uitriep: „Als ik maar een klein tikje confessioneel was, dan zou ik een verwoed strijder zijn voor de bijzondere school."

Men versta het wel: Dh. GERHARD is zelf openbaar onderwijzer en ongeloovig.

Er zijn er ter linkerzijde zooals b. v. Dh. EERDMANS en dergelijke, die zich werkelijk gaarne een „klein tikje confessioneel" noemen. Zij zullen met beschaamde kaken de diepere wijsheid van dezen ongeloovige hebben aangehoord.

Zij, die zich wat méér dan een „klein tikje confessioneel" bekennen, zullen door dergelijke uitlatingen gesterkt worden, om noch krachtiger dan voorheen voor hun eigen onderwijs uit te komen, dat de vergelijking met de openbare glansrijk kan doorstaan en in menig opzicht er ver boven uit gaat.

Intusschen die algemeene bijval van de beste elementen der linkerzijde, toont weer duidelijk aan, dat de vrijheid van het onderwijs een vrijzinnig beginsel is.

DE OORLOG.

Het vredesidee breekt zich toch heel langzaam wat ruimer baan. Reeds is het spreken over den vrede algemeen, ofschoon het nu juist niet altijd in goedkeurenden en aanmoedigenden zin geschiedt. De oppositie is nog tamelijk heftig en zal wel tot gevolg hebben, dat Duitschland zich duidelijker gaat uitspreken, vooral over de schadevergoeding en waarborgen voor de toekomst.

Geheel afgescheiden van de Duitsche Nota heeft President WILSON een schrijven gericht tot alle oorlogvoerende Mogendheden, niet om zich aan te bieden als bemiddelaar, maar eenvoudig om eens in vertrouwen te polsen, hoe de zaken nu staan. De President der Ver. Staten verzoekt elke Mogendheid in het bizonder hem wel te willen mededeelen, wat het persoonlijk doel is van den oorlog voor iederen Staat en onder welke voorwaarden het sluiten van vrede mogelijk zal zijn.

De ingekomen antwoorden zal President WILSON dan onderling vergelijken om op deze wijze tot een algemeen overzicht te komen van den stand van zaken.

Amerika zelf raakt te zeer in de knel, de handelsbelemmeringen nemen met den dag toe. Daarom wil de President een gedragslijn vast stellen voor de Ver. Staten.

De volle beteekenis van deze Amerikaansche Nota kunnen we nog niet achterhalen, omdat de berichten erover slechts hoogst onvolledig tot ons komen.

Maar de President spreekt den Oorlogvoerenden toe: In naam der Menschheid en der Beschaving. De vredelievende bedoeling kan men dus wel raden. Ook de goedkeuring des Pausen van President Wilson's optreden als eerlijk, rechtvaardig en vooruitziend, doet iets meer verwachten dan de Kabel ons laat weten.

Dezer dagen eerst gaan de antwoorden der Verbondenen naar Duitschland terug, maar reeds nu wordt er bij geseind, dat het Duitsche antwoord daarop minstens tien dagen vorderen zal. Er schijnt dus op een antwoord te worden gerekend. Dan is de Nota der Verbondenen ook geen weigering zonder meer.

Engeland heeft de Eerste Ministers van alle Engelsche Kolonies en Bezittingen uitgenoodigd ten spoedigste naar Londen te komen om te beraadslagen over de voortzetting van den oorlog en de vredesvoorwaarden vast te stellen.

De krijgsoperaties zijn in deze barre winterdagen niet veel bizonders. Maar in stilte zal wel een flinke slag worden voorbereid om van een of anderen mooien dag te profiteeren.

Grl. JOFFRE heeft tot titel gekregen Maarschalk van Frankrijk, hij zelf onderteekende de benoeming van Grl. NIVELLE tot Commandant van het Sommefront.

In Roemenië en Rusland winnen de Duitschers.

Engeland behaalde kleine voordeelen in Azië.

De schaarschste van levensmiddelen is groot in Duitschland en begint zich ook te openbaren in Engeland.

---

op attest van den dokter, verkrijgbaar in vrije apotheken.

2e. Vrij te stellen wijn voor kerkgebruik.

No. I zou er waarschijnlijk wel doorgerold zijn, want onze eilanders hebben 'n medelijdend hart voor hun zieken evenmensch, en lijders aan chronische bloedarmoede zijn hier legio.

Maar No. II zou natuurlijk weer 'n storm verwekt hebben bij zekere zijde, en gevallen zijn als 'n baksteen.

Waarom? Omdat men hier nog niet breed heeft leeren denken.

Dat zit misschien in 't klimaat.

Op St. Kitts bv., — wat lang niet overwegend katholiek is, — zijn reeds jaren lang, alle kerkbenoodigdheden vrij van inkomende rechten. Dat vindt men daar heel gewoon, heel logisch, heel billijk. En dat is 't ook.

Maar hier zou menig vroede vader trillend van ontzetting naar zijn glas ijswater grijpen, als zulk 'n voorstel in 'n Kol.-Raadzitting ter tafel kwam.

Toch zou ik zoo'n debat dolgraag wel eens mee willen maken, ofschoon 't helaas maar vechten zou zijn tegen de bierkaai.

Hebben we hier een bierkaai?

Ik geloof 't niet. Wel zijn we hier 'n beersaloon rijk, waar ze tusschen 2 haakjes wel eens 'n *nieuwe* gramafoon mogen aanschaffen.

Die heel gewone Hollandsche volksdrank is reeds lang door mij uitgeschakeld, in deez' lamentabele tijden.

Europa is nog immer onvermoeid bezig zich zelf uit te moorden, hier alles wat je noodig hebt tot 't bij mekaar houden van 't veege lijf, duur, duurder, en dan nog eens duurder te maken; als dat geen lamentabele tijden zijn, dan weet ik 't niet meer.

En nu tot overmaat van smart beginnen de buitenlui te klagen, dat ze weer regen hard noodig hebben.

Komt er niet spoedig een groote dosis hemelwater, dan is, — zeggen ze, — 'n groot gedeelte van hun oogst voor de haaien.

Achteraf beschouwd ben ik toch zoo dom nog niet geweest met mijn vroege planterij.

Wel werd ¾ van mijn oogst opgevreten door die hupse kittige bandieten van moffies, snaterende parkietjes en ander vogelgespuis, maar mijn magazijn is nu propvol met maisstengels, en al weken lang vreten mijn beesten 3 maal per dag hun rantsoen feterita met 'n smaak van je geweste.

Dat is ook iets waard!

Daar komt bij, dat mijne afgesneden feterita weer welig uitspruit, en reeds 1½ voet boven den grond staat.

Zeker zullen nu die gevederde franc tireurs mijn aanplant meer met rust laten, omdat ze in naburige maisvelden ook hun fabelachtige vraatzucht kunnen botvieren.

Komiek toch, dat Curaçao nu weer naar regen snakt.

Dammen staan nog vol. Door 't hofje van Barber vloeit nog steeds 'n kabbelend beekje.

Hier en daar zijn stukken weg nog zoo modderig, dat auto's werk hebben om er door te sputteren.

En toch vragen de beplante gronden weer om water, heel veel water.

Goed beschouwd is 't planter-zijn, 't boeren hier op Curaçao lang geen sinecure.

Maar in Holland mopperen de boeren toch ook altijd.

Enfin, dat is 'n troost, maar 'n schrale.

***

Overmorgen oudejaar!

Herinner me nog levendig die vele oudejaarsavonden op St. Eustatius.

Tegen 12 uur stond ik trouw eenzaam voor mijn galerij op 40 M. hooge klif, pensief naar sterrenhemel en zee te staren.

Kerkklokken klepten 't jaar uit.

Twaalf uur:

Daar dondert 't kanon op 't aloude Oranje-fort.

Alweer 'n jaar voorbij!

'n Ieder onzer weer een schrede dichter bij dat jaar, dat geen jaar voor hem meer zijn zal.

Herinner me nog, uit de dagen van mijn jongste jeugd, die machtig-aangrijpende stoomsymphonie, van gillende, beukende, meppende, loeiende klanken, die op oudejaarsavond kort vóór middernacht uit onze Rotterdamsche haven opsteeg.

Elk steamer — reus en dwerg — stuwde sissend z'n machtigen adem door glanzend koperen stoomfluit of sirene, als 'n titanen-afscheid aan 't wegvliedende jaar.

Dat imponeerde, deed 'n ril van emotie door mijn klein lichaampje gaan.

Herinner me ook nog, dat ik heel veel later 'n oudejaarsnacht rondzwalkte in 'n zeiler op de Caraïbische zeegolven.

In die groote eenzaamheid van water en nog eens water, overwelfd door een schitter-pinkende sterrenhemel, vierde ik mijn „van oud in nieuw." Toen doorschokte ook mij de emotie van 't oogenblik, maar hoe geheel anders beschouwde ik toen 't leven dan als levenslustige knaap, wien ons kortstondig bestaan slechts 'n onafgebroken festijn toeschijnt.

Dat meestal schrijnende smart en tallooze offers ons deel zijn, ach, dat weet men dan, goddank, nog niet.

Hoe ouder men wordt, hoe beter men zulks inziet.

Zalig uiteinde!

Zalig Nieuwjaar!

JAN PAUL,

San Willibrordo, 29 Dec. 1916.

Berichten uit de Kolonie.

De Kerstdagen.

Tegenwoordig worden deze hooge feestdagen heel wat stemmiger gevierd dan 'n twintig, dertig jaar geleden. De kerkelijke feestviering blijft gelukkig hoofdzaak op het H. Kerstfeest. De H. Diensten werden zeer druk bijgewoond en zeer velen naderden tot de H. Tafel.

Den tweeden Kerstdag waren de auto's niet van de straat, het was een getoeter en gewirwar tot laat in den avond.

Nu, als de auto het dansen en drinken vervangt, is het zeker een groote vooruitgang. Al betreuren we de daarbij gepaard gaande verkwisting van menschen, die het eigenlijk niet betalen kunnen.

Maar het goed geld verdienen is tegenwoordig zoo algemeen, dat het goed besteden van het vele geld nog geleerd moet worden.

Juist op tijd.

Zoo om en om een maand is het droog geweest en nu begon na de Kerstmis de regen weer te vallen, iederen nacht wat meer, tot dat het gisteren een volle regendag werd.

Dat is juist op tijd, er werd hard naar verlangd.

Het is nu wel zoo goed als zeker, dat er een flinke maïsoogst kan worden binnengehaald.

Op zeer veel plaatsen staat het veld prachtig met zware dikke aren.

Naar School.

De volgende week wordt het nieuwe leerjaar begonnen. Ouders en Voogden kunnen niet beter doen dan hun kinderen geregeld naar school te zenden, van den eersten dag af. Hoe eerder alle leerlingen voltallig aanwezig zijn, des te eerder kan met het leerplan begonnen worden. Laatkomers worden achterblijvers en zijn een rem voor den goeden gang van zaken.

Maduro's Bank.

Op 1 Januari a. s. wordt deze nieuwe circulatiebank geopend. Die zal er gauw genoeg ingewerkt zijn. We hopen spoedig veel te hooren over de goede werking dezer nieuwe instelling en wenschen aan de actieve Ondernemers groot succes.

De Curaçaosche.

De *Bataafsche* heeft hare sporen op Curaçao verdiend en maakt nu plaats voor de *Curaçaosche*. Hopen wij, dat de tijden haar gunstig zijn en zij dit jaar tot volle ontwikkeling komen mag. Hoe eerder hoe liever!

Voorzichtig.

De jongens hebben er pleizier in voorbijsnorrende auto's voetzoekers en klappertjes na te gooien. Dat is niet zonder gevaar. Een vonk in de benzine, en een ontploffing is onvermijdelijk.

Hr. Ms. Holland.

We hebben weer een Nederlandsch oorlogsschip binnen onze haven. Wij heeten den Commandant en Officieren en alle schepelingen hartelijk welkom.

De Deensche Antillen.

Volgens een telegram uit Kopenhagen, voorkomend in *Lightbourn's Mail Notes* van St. Thomas, bracht de volksstemming 283,694 stemmen vóór den verkoop der Deensche Antillen uit en 157,596 stemmen tegen. De meerderheid, 64%, was er dus voor. Reeds diende Koning Christiaan een Ontwerp in bij de Kamers om tot den koop te besluiten.

Op St. Thomas begint men zich nu wat ongerust te maken over de gevolgen van den verkoop.

Men verlangt een eigen bestuur, en onafhankelijk van Porto Rico.

Men hoopt op onmiddelijke toekenning van het Amerikaansch burgerschap, op het vrij blijven der haven, op een ontwikkeling der eilanden ten eigen bate etc. etc.

Als dat komen onder N. A. maar geen groote ontgoocheling brengt aan velen!

Nieuwe Belasting.

Het komt meermalen voor dat chauffeurs van automobielen hun rijbewijs of het nummerbewijs van hun voertuig verleggen of verliezen en dan om een duplicaat daarvan ten parkette gaan.

Waarschijnlijk is de slordigheid of onverschilligheid, waarmede met die bewijzen omgesprongen wordt, hieraan te wijten, dat een duplicaat daarvan kosteloos kan worden verkregen.

Het komt den Gouverneur wenschelijk voor dat, om het euvel te keeren, een geringe belasting worde geheven van de duplicaten van de hierboven bedoelde stukken en ook van andere vergunningen, verklaringen enz., die door het Hoofd van Politie krachtens keuren van Politie worden afgegeven.

Het voorgestelde bedrag van vijf gulden voor het dan te gebruiken zegel komt den Gouverneur niet te hoog voor en zal voornamelijk een preventieve werking hebben.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 29 Dec. 1916.

AARDNOTEN (Pindas) per KG........	—
ZOUT per vat van 180 K.G........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G........................	„ 0.07
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.50
id. per KG. 2e kw.	„ 0.80
HUIDEN per K.G.........................	, 0.80
GEITENVELLEN per K.G...............	„ 1,10
WOL per K.G..............................	, 0,15
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.75
BEENDEREN per K.G..................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).	
Kwaliteit No, 1...........per dozijn	„ 8.87½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 8,50
„ „ 2 „ „	„ 4.60
„ „ 3 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6 30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder	
STROOHOEDEN (latai) :	f.
Kwaliteit X per dozijn....................	f1.12½
Kwaliteit XX per dozijn..................	f1.75

Officiëele berichten.

Aan den hulpseiner alhier C. F. C. v. d. Wall Arnemann is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Mej. J. S. H. Forbes is eervol ontheven van hare tijdelijke werkzaamstelling aan de Hendrikschool alhier.

De benoeming van den heer Ds. G. J. Eybers tot Predikant bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente op Curaçao gaat in op den 1sten Mei 1917.

Tot het doen der indeeling bij de rustende schutterij enz. voor het jaar 1917 is eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren F. W. P. Winkel en J. Sutherland, leden van den Koloniale Raad, E. S. C. de Veer Abrahamsz, kapitein, S. M. L. Maduro, 1ste Luitenant, en J. F. L. Romijn, sergeant-majoor bij de schutterij.

Voor het jaar 1917 is een schuttersraad benoemd, bestaande uit: den kapitein J. W. C. Pietersz, den 1sten Luitenant M. Capriles, den 2den Luitenant S M. Penso, den sergeant-majoor K. Peiliker, den sergeant E. H. L. Maduro, den korporaal J. H. Jonckheer, en den schutter H. Forbes Schotborgh.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Miguel Acuño, P. D. Bastardo, Alejandrina Donchi, A. & E Enriquez & Co, Carmita Ferreiro, Antonio M. Furzan, Renilla Jezrun, Leonardo Kles, Bittoe Manuel, [bordo del Temis, Reneta R. Maduro, Hose Maria Paz, Rofina Piar 2, Benjamin Sajour, Virginia Scorrea, Juliana Sintiago, Sotera Torres 2, Susana Waterfort, Pedro Wardesbor.

Aangeteekende stukken: B. Senior, Constan Vanderans.

Kobitoe Vos, Aruba.

Regenval

gedurende de maand Nov.

	m.M.
Fort Amsterdam	241.4
Westpunt	297.2
Plantage Siberië	284
Dokterstuin	250.1
Hoffi Abao	363.5
Kl. St. Martha	250.5
Cas Chikitoe	227.5
Sta. Maria	244 7
Plantage Gr. St. Joris	325
Wilhelmina-tuin	268.3
Sta. Rosa	297
Beekenburg	233.5
Noordkant	333.5

Kalenders.

In dank ontvangen:

Van de Heeren J. & D. Jesurun voor *The Manufacturers Life Insurance Co*, Toronto, Canada.

Van den Heer J. L. Penha voor de *Commercial Union Assurance Co Ltd.*

Curaçaosche Petroleum-Mij.

Te 's Gravenhage is opgericht een Mij. onder dien naam. Volgens de acte van oprichting, op welke de Koninklijke Bewilliging is verleend bij besluit van 28 Sept. j.l. heeft de Venn. ten doel de uitoefening van een petroleumbedrijf in zijn vollen omvang en derhalve het opsporen en exploiteeren van petroleumbronnen en met petroleum verwante delfstoffen, de bereiding der daaruit te winnen producten, den handel in olie en de daaruit verkregen producten, en al wat met het vorenstaande in den ruimsten zin des woords in verband staat.

De vennootschap is bevoegd mede te werken tot de oprichting van en deel te nemen in naamlooze of andere vennootschappen of ondernemingen, die een soortgelijk doel hebben.

Zij vangt hare werkzaamheden aan met den bouw en de exploitatie eener petroleumraffinaderij met bijbehoorende inrichtingen op het eiland Curaçao.

Het kapitaal der vennootschap bedraagt f 4 000.000 in 4000 aandeelen, elk groot f 1000, geplaatst en volgestort. De aandeelen luiden op naam, doch kunnen aan toonder worden gesteld.

De oprichters zijn de heeren H. Colijn, directeur der Bataafsche Petroleum Mij., Jhr H. Ludon, mr. A. Capadose. Voor de eerste maal zullen als leden van den raad van beheer optreden de heeren H. W. A. Deterding, generaal A. D. Andrews, Jhr. H. Loudon en mr. A. Capadose en als directeuren de heeren H. Colijn en C. M. Pleyte Mz.

De vergadering van aandeelhouders kan aan de leden van den raad van beheer salaris toekennen, dat geheel of gedeeltelijk kan bestaan in een aandeel in de winsten der vennootschap.

Van de winst kan vooraf een gedeelte afgezonderd worden voor de vorming of tot stijving van een reservefonds.

De winst, die na eventueele storting in het reservefonds en na aftrek van het aandeel dat aan leden van den raad van beheer, aan den vertegenwoordiger of de vertegenwoordigers op Curaçao mocht zijn toegelegd, overschiet, wordt gelijkelijk onder aandeelhouders verdeeld.

Het zal echter aan de algemeene vergadering van aandeelhouders vrij staan te bepalen, dat een deel der winst niet zal worden verdeeld, doch op de winst- en verliesrekening van het volgende jaar zal worden gebracht. (D.B.)

Buitenland.

Ver. Staten en Mexico.

De berichten die uit Mexico in medicinale doses hier binnenkomen, geven steeds ongunstiger kijk op de handelingen van den beruchten bandietenhoofdman en Generaal Villa, gedurende zijn „stay" in de hoofdstad van de provincie Chihuahua nu onlangs.

Nu deze stad, en ook Parral, wederom in handen zijn van het tegenwoordige gouvernement, blijkt eerst hoe er huisgehouden is door de volgelingen van den Mexikaanschen „hero," en wat gruweldaden er gepleegd zijn.

Niet alleen het leven is benomen aan den Duitschen viceconsul te Chihuahua, maar behalve meer vreemdelingen zijn ook twee Amerikanen door de rooverbende vermoord geworden.

De Amerikanen zijn zekere Foster, en Howard Weeks, ook genaamd Gray, die nabij Parral, terwijl hij aan tafel zat met vrouw en kinderen, door 't hoofd werd geschoten en daarna opgehangen werd in de deuropening van zijne woning.

Foster werd, in de plaats Torreon, in de tegenwoordigheid van zijn zoon, door de onmenschen aan een paal gebonden en levend verbrand.

Nog roofden de „Spaansche" ridders van Villa honderden meisjes en brachten die naar hunne wijkplaatsen en kampen in de bergen van het wijd uitgestrekte Mexico, waar de Constitutioneele troepen hen niet kunnen of niet durven volgen.

Eindelijk dan verliet Villa met zijn zuidelijke Noormannen de stad na een plundering van huizen, winkels en magazijnen, die zonder wedergade in dat lieve land tot heden moet geweest zijn.

Het protocol van Atlantic City zal door Carranza worden onderteekend, naar uit de hoofdstad van Mexico aan Washington werd gemeld.

Of nu een begin kan worden gemaakt met terugroepen der troepen van Pershing, met militaire co-operatie, met orde bewaren aan de grenzen, met het scheppen van een rustiger toestand?

De Volksstem.

Redevoeringen van Asquith en Balfour.

Asquith hield de volgende rede aan het banket in de Guildhall:

Ik herinner mij, hier bij een vroegere gelegenheid met een voorbarige en — naar de gebeurtenissen uitwezen — op een verkeerden grond slag berustende voldoening den triomf te hebben toegejuicht van datgene, wat de Jong-Turksche beweging werd genoemd over de door spionnen geregeerde en met bloed bevlekte tyrannie van Abdoel Hamid.

Wij hoopten in die dagen op een herstel van het Turksche rijk van binnen uit. Onze hoop is verijdeld en vernietigd en wij zien nu allen, dat een voortduren van de Turksche regeering in Europa, waar de Turk altoos een vreemdeling en een indringer is geweest, reeds thans beteekent en — indien zij zal worden voortgezet — voortdurend zal beteekenen, dat de Turk alleen bestaat als vazal en als een ondergeschikt agent voor Duitsche belangen en Duitsche eerzucht.

Laat mij dit met één enkel voorbeeld practisch toelichten. Onder de tot slavernij gebrachte rassen, die het meest geleden hebben van de Turksche overheersching zijn de Armeniërs, wier volslagen uitmoording geheel de beschaafde Christelijke wereld in ons eigen land, in Rusland en misschien nog meer in de Vereenigde Staten in opschudding bracht. Het ongehoorde lijden van dit volk wekte diepe sympathie en alle drie landen brachten groote sommen bijeen om het in den huidigen toestand te helpen en om het in de toekomst naar het vaderland terug te brengen.

Ik behoef niet te zeggen, dat de regeering van Zijne Majesteit met diepe genegenheid deelnam aan deze pogingen en besloten is, dat een tijdperk van vrijheid en verlossing voor dit vrije volk zal aanbreken. Doch Duitschland, achter Turkije staande, dat door het opsteken van één vinger dezen georganiseerden veldtocht van misdaad en moord tegen een Christelijk volk zou hebben kunnen doen eindigen en — indien het dit wenschte — voorkomen, Duitschland heeft zonder ontroering toegezien. Dit is een voorbeeld, maar een teekenend voorbeeld voor alles, wat een verduitscht Turkije beteekent.

Ik wil hedenavond niet pogen een overzicht te geven van den toestand op maritiem en militair gebied. Onze vloot — zwijgend en zonder ophef, doch waakzaam en alomtegenwoordig — handhaaft een steeds vaster wordenden greep op de kanalen van den vijandelijken invoer en is gereed en meer dan gereed, wanneer de gelegenheid zich aanbiedt, om in de open zee tot eene beslissing te komen.

Onze dappere legers op alle oorlogstooneelen hebben nooit zoo duidelijk hunne rechten getoond om de beste traditiës van ons verleden te handhaven, in het licht te stellen en te overtreffen en in deze Titanische worsteling aan de Somme, met haar dagelijksche getuigenissen van onvergetelijke voorbeelden van persoonlijken en gezamenlijken heldenmoed, winnen zij steeds terrein en geven geen inch prijs. Te Saloniki, in Egypte, Mesopotamië en Oost-Afrika wordt van hetzelfde getuigd.

Frankrijk strijdt schouder aan schouder met ons aan de Somme en in minder dan 14 dagen, heeft Frankrijk het geheele resultaat van 8 maanden der ontzaglijke, uiterst kostbare pogingen van den vijand te Verdun te niet gedaan. Italië rukt voortdurend en zeker op Triëst aan. Rusland handhaaft met onverminderde energie en dapperheid zijn reusachtige taak en aan onze Roemeensche bondgenooten bieden wij onze bijzondere hulde van bewondering en dankbaarheid aan voor hunne schitterende hardnekkigheid. De Serviërs spelen een waardige rol en hebben nooit met grooter eer van de outembare hoedanigheden van hun ras doen blijken. Portugal, onze oudste bondgenoot, draagt ook zijn deel bij in de gemeenschappelijke zaak.

Wat Griekenland betreft spreek ik niet met hoop en ik wilde, dat ik het met vertrouwen doen kon. Gelijk iedereen weet, gingen wij en onze Fransche geallieerden niet naar Saloniki als invallers en overtreders. Wij gingen daarheen met de toestemming der Grieksche regeering, als vriend zoowel van Servië als van Griekenland. Wij hebben geen geschil met Griekenland en wij hebben nooit eenig geschil met dit land gehad. Integendeel: wij verkeeren in een toestand van oprechte en traditioneele vriendschap met Griekenland als een der waarborgende mogendheden voor zijne onafhankelijkheid en vrijheid. Wij wenschen tevens Griekenland er voor te bewaren, van te worden verwikkeld in het Duitsche net en dit land te redden voor rampen en binnenlandsche beroeringen.

Welke maatregelen van een schijnbaar drastisch karakter de geallieerden hebben genomen: zij zijn alleen voorgeschreven door de noodzakelijkheid, om Athene te verhinderen een haard en centrum van Duitsche propaganda en intrige te worden of liever te blijven. Ik zeg

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Oct. 1916.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.	
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl.	Huwel.
Aruba	23	25	38	10	5	4	1	3
Bonaire	12	7	11	8	2	3	1	1
St. Martin N.G.	3	5	3	5	4	3	0	1
St. Eustatius	3	3	5	1	0	1	0	0
Saba	1	1	1	1	0	0	0	0
Totaal:	42	41	58	25	11	11	2	5

volkomen oprecht, dat wij hartelijke sympathie gevoelen voor dien grooten Griekschen patriot: Venizelos. Hij verzekerde ons, en wij aanvaarden die verzekering volkomen, dat zijne pogingen en zijne organisatie geen anti-dynastische bedoelingen hebben. Zijn beheerschend en eenig doel is, dat in deze wereldworsteling Griekenland een waardige rol zou spelen aan de zijde der vrijheid en in voortwaartsschrijdende ontwikkeling langs de lijnen van onafhankelijkheid en vrijheid voor den Balkan en de staten van Oost-Europa.

Dit is een oorlog voor de ontwikkeling der kleinere staten. Hoe kan Griekenland in zulk een conflict afzijdig blijven staan? Een doel der geallieerden is vooral van hen die, gelijk wij, waarborgende mogendheden zijn, dat wij opnieuw in de positie zouden komen, waarin wij stonden, toen Venizelos minister-president was en wij voor de eerste maal naar Saloniki gingen.

Het was Hellas, dat het eerst onder de naties van Europa de toorts der vrijheid ontstak en weerstand bood aan den inval van Oostersche barbaarschheid en tyrannie. Barbaarschheid en tyrannie zijn erfvijanden van het beste in de menschheid, om het even of zij uit het Oosten of het Westen komen; of zij naakt en schaamteloos komen, dan wel gehuld en vermomd in gewaden van beschaving. Moge Griekenland opnieuw zijne lamp ontsteken en zich zijn onsterfelijk verleden waardig toonen.

Laat ik, alvorens te eindigen enkele woorden zeggen over de meer algemeene uitzichten van den toestand. Laat ons niet verkeeren onder eenige illusie omtrent onze vijanden. Zij zijn groote organisators en uitmuntende strijders in het veld. Zij zijn eveneens — ik wil niet zeggen: handige — maar onvermoeibare werkers in een geheel verschillende sfeer van propaganda. En in deze sfeer is hun arbeid gericht op een dubbel doel nl. om de geallieerden te verdeelen en de neutrale openbare meening voor zich te veroveren.

Ik zal eerst het tweede punt behandelen. In neutrale landen wordt de indruk gewekt, dat wij — de geallieerden — het duistere plan koesteren om na den oorlog ons tegen hen te vereenigen en een ondoordringbaren steenen wal te bouwen tegen hunnen handel. Dit is een kinderachtig verzinsel, want indien het waar zou zijn, zou het beteekénen, dat wij allen belust zijn op economischen zelfmoord. Het zou onnoodig moeten zijn te bevestigen, dat, wanneer de tijd van vrede komt, niets van meer belang zal zijn voor de geallieerden van het standpunt van eenvoudig eigenbelang, dan de beste industriëele en financiëele betrekkingen met de neutrale mogendheden in het leven te roepen en te handhaven.

Wat het eerste punt betreft, is het ware doel der propaganda de openbare meening in ieder der oorlogvoerende landen te beïnvloeden ten gunste van een afzonderlijken vrede. Verschillende argumenten worden op verschillende plaatsen aangevoerd.

Hier b.v., in Groot-Brittannië, wordt geïnsinueerd, dat Duitschland bereid is de onafhankelijkheid van België te herstellen en aan België schadeloosstelling te geven; dat op dezen grondslag een redelijke vrede zou kunnen worden verkregen zoover de bepaalde Engelsche „casus belli" hierbij betrokken is en dat wij door onze geallieerden worden medegesleurd om den oorlog voort te zetten, ten einde de bijzondere verlangens van Frankrijk of Rusland of Italië te verwezenlijken waarbij wij niet rechtstreeks belang hebben of betrokken zijn.

Laat mij in het voorbijgaan opmerken, dat wij ons evengoed verbonden hebben tot het herstel en de onafhankelijkheid van Servië en voor zoover ik weet, heeft geen Duitsch propagandist zelfs de veronderstelling gewaagd, dat de Duitsche regeering bereid is in een of ander opzicht in dezen eisch toe te stemmen.

Doch ik wensch zonder aarzeling of voorbehoud te verklaren, dat de geallieerden strijden voor een gemeenschappelijke zaak; dat voor doel van den oorlog hunne belangen onze belangen zijn en dat de overwinning, die hen allen beveiligen zal, naar onze meening de essentieele voorwaarde is voor een blijvenden vrede.

Onder onze geallieerden, vooral Rusland, is de methode voor den Duitschen propagandist juist het omgekeerde. Daar worden wij voorgesteld als de mogendheid, die den oorlog verlangt voort te zetten en de mogelijkheid van een afzonderlijken of algemeenen vrede te verhinderen. Wij worden afgeschilderd als geldschieters aan de geallieerden op woekervoorwaarden; als groote verdiensten trekkende van de munitie en andere artikelen, die wij verschaffen en van de schepen, waarmede zij worden vervoerd; als de traditioneele rol vervullende, ons door Napoleon toegeschreven, als een natie van kramers en winkeliers, die zonder gewetensbezwaren of matiging de behoeften onzer broeders en medestrijders uitbuiten.

Het is moeilijk, dat dit als een waarschijnlijke of ook maar geloofwaardige hypothese kan worden beschouwd voor ons, die met zulk een bittere kennis weten, wat de oorlog dag aan dag voor ons beteekent: de omwenteling van geheel ons nationaal leven; de opslorping en vernietiging van duizend millioenen aan bijeengegaarden rijkdom en rijkdom in het verschiet; de schatting, die bijna ieder gezin onder ons betaalt in kostbare levens en in hoop, nauwelijks ontbloesemd of in eersten bloei; de onophoudelijke en onmeedoogende eischen gesteld aan onzen voorraad van levensbelofte en levenskracht.

Wie heeft grooter reden dan wij om te verlangen en te bidden naar vrede?

Ja: vrede, doch slechts op ééne voorwaarde. Dat de oorlog met zijne verspilling en offers; zijn ongekend lijden; zijn glorierijke en onsterfelijke voorbeelden van moed en zelfverloochening niet vergeefsch geweest is. Er kan geen sprake zijn van een afzonderlijken vrede, en wanneer de vrede komt, hetzij vroeg of laat, — en ik wil geen oogenblik mijne overtuiging achterwege houden, dat de worsteling een beroep zal doen op al onze hulpbronnen en al ons bezit aan geduld en beslistheid — moet het een vrede zijn, die op een zekeren en vasten grondslag de veiligheid der zwakke vrijheden van Europa en een vrije toekomst voor de wereld bouwen zal.

Balfour zeide in zijn rede aan het banket in de Guildhall: De vloten der Engelschen en der geallieerden beheerschen onbetwist de zee, doch uit een dramatisch oogpunt beschouwd, heeft deze positie enkele onaangenaamheden. Indien de vijandelijke handel van de zeeën verdreven is, kunt gij niet langer prijzen nemen: indien de vijandelijke vloot in de nabijheid der versterkte basis blijft, kunt gij geen overwinningen behalen. Sommige critici beelden zich in, dat de Engelsche vloot daarom veroordeeld is tot een passieve rol.

Dat is onwaar. De vloot nam een veel moeilijker taak op zich dan de eenvoudige verdediging der kusten. Zij beveiligt de communicatielinies over zee voor de legers, die in alle deelen van Europa strijden. Zij handhaaft ook bij goed en slecht weder de blokkade, welke den vijandelijken hulpbronnen zooveel nadeel toebrengt.

Ik kan beloven, dat de plichten der vloot zoowel in offensief en defensief, in de toekomst zullen worden vervuld met niet minder succes dan in het verleden, doch wil niet beloven, dat alle zorg, alle waakzaamheid en alle opeenhooping van kracht de voorbijgaande overrompelingen zonder resultaat onmogelijk zullen maken, gelijk de laatste overrompeling in het kanaal, die bovendien geen resultaten had van eenig militair of maritiem belang. Doch ik denk niet, dat de overrompeling zal worden herhaald, daar zij de groote risico niet waard is, dat de vijand zou loopen.

In ieder geval staan deze overrompelingen niet in verband met het groote probleem van de beheersching der zee.

Duitschland heeft nu alle hoop opgegeven om de beheersching der zee door een vlootactie te betwisten en heeft zijn toevlucht genomen tot een lager en misdadiger methode.

Balfour las het volgende uittreksel voor uit de Duitsche prijswet, den dag voor de oorlog verklaard werd opnieuw uitgegeven: „Bij het doen stoppen en het onderzoeken van een schip onder neutrale vlag moet de commandant zooveel mogelijk vermijden het schip van zijne route te verwijderen en trachten het zoo weinig mogelijk ongemakken te bezorgen".

Een dezer dagen viel een onderzeeër het Noorsche schip „Ravn" aan, terwijl een storm woedde. Het schip werd tot zinken gebracht en aan de bemanning enkele minuten toegestaan om in de booten te gaan Van twee werd nooit meer iets vernomen. De andere bereikte de kust, doch van de tien inzittenden stierven er twee door ontberingen, alvorens de kust bereikt was. Twee anderen kwamen op de rotsen om. Een fraaie illustratie van het zoover mogelijk vermijden van het verwijderen van een neutraal schip van zijne route: het naar den bodem der zee zenden. Een fraaie illustratie van het pogen, om zoo weinig mogelijk ongemakken te bezorgen.

Balfour las daarna een uittreksel voor uit een rede, door baron Von Marschall op een der conferenties te 's-Gravenhage gehouden. Er was in de conferentie sprake van wat gedaan zou worden betreffende mijnen. De Engelschen hadden bezwaar tegen de Duitsche methode, op grond dat deze hard zou zijn voor de neutralen.

De Duitsche vertegenwoordiger sprak toen als volgt: „Militaire actie — zoo zeide hij — wordt niet alleen beheerscht door de bepaling der internationale wetgeving. Er zijn andere factoren. Het geweten, het gezond verstand en het gevoel voor de plichten, door de beginselen der menschlievendheid opgelegd, zullen de veiligste gids zijn voor het gedrag onzer zeelieden en zullen de meest afdoende waarborgen vormen tegen misbruik. De officieren der Duitsche marine — ik zeg het met nadruk, — zullen altijd op de meest nauwgezette wijze de plichten vervullen, die uit de ongeschreven wet van menschlievendheid en beschaving voortvloeien." (Gelach).

Wat moeten wij zeggen van een natie, die deze rede houdt door den mond van haar gekozen vertegenwoordiger en slechts enkele jaren later medailles slaat voor de „Lusitania"? (Hoort, hoort).

Wij allen weten, wat dit beteekent. Het beteekent, dat de Duitschers met opzet tot het besluit zijn gekomen, dat schrik te verspreiden het beste middel is om succes te behalen. Wat zij gedaan hebben tegenover schepen der neutralen als Noorwegen in de laatste maand, is een eenvoudige herhaling op zee, van wat zij aan België deden en elders hebben gedaan en overal zullen doen, waar zij de macht bezitten.

Aan Vrienden en Bekenden roepen wij op den 1sten dag van het Nieuwe Jaar, onze oprechtste en schoonste wenschen toe.

de Fraters.
St. Thomas-college.

Aan de goede Vrienden biedt ondergeteekende bij het begin van het Nieuwe Jaar zijn hartelijkste en schoonste wenschen.

fr. M. Radulphus,
Sup. Gen. der Fraters.

Tilburg, 1 Januari 1917.

St. Thomas-college.

Tot 3 Januari is er gelegenheid om nieuwe leerlingen te laten inschrijven voor 't St. Thomascollege.

De leerlingen moeten voorzien zijn van een bewijs van koepokinenting. 3—8

HAVEN-NIEUWS

VAN 23 DEC — 6 JAN.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Philadelphia	G W Goodman	27 Dec	La Guaira	27 Dec	New York
Merida	A Johanson	27 „	Maracaibo	27 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	30 „	New York	30 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	31 „	Maracaibo	1 Jan	La Guayra
Merida	A Johanson	3 Jan	La Guayra	4 „	Maracaibo
Zulia	S S morris	4 „	Maracaibo	4 „	New York
Caracas	H Hichborn	3 „	New York	4 „	La Guayra
Commewijne	Rwagenmaker	4 „	New York	5 „	New York
Clotilde Cuneo	Buelr	20 „	New-Port Neus	23 Dec	Colon

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Altagracia	23 Dec	SJdPto Rico	*20 de Julio*	23 Dec	Aruba
Dreadnought	25 „	Guadeloupe	*Diana*	22 „	Pto Cabello
Carlota H	25 „	Maracaibo	*Nereida*	27 „	Pto Rico
Alix H	27 „	Barbados	*2a Maria*	30 „	Rio Hacha
Silfide H	27 „	Rio Hacha			
Maria D	27 „	S Domingo			
Abeona H	27 „	Maracaibo			
Ariminta H	28 „	Pto Cabello			